

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 6.

Lýsingaprisur fyri þettireglu: 30 oyr. á forsiðuni,
20 oyr. á 3. og 4. síðu. Við stórrí lýsingum fæst
avsláttur í prísinum.

Mánadagin 19. februar 1940.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið — Porto. Blaðið
verður hlaði á posthusinum, brævasvarnarstøðum
og skrifstovnum. Telf. 142.

14. ár.

HVØRJAR verða framtíðar,
gøturnar í Føroyum?

Fáa vit eina minnimannafylking sum í hinum Norðanlondunum?

Ellar verður stórmannapolitikurin at duga at blenda fjøldina so væl, at Føroya arbeiðarar og fiskmenn — eins og nú er tilfelli at kalla alla staðni norðanfyri Suður-ojarfjørð — verða at elta teir, ið einki annað hava til endamáls í sínum politikki enn at verja fyri, at ikki framhjárætturin hjá teim einstaku stóru besitandi og í tí praktiska livinum ráðandi verður skerdur til frama fyri hin og nagnarleysa og »avhengiga« ibúgva í samfelaginum?

Hetta er tann brennandi spurningurin, ið alt stríð verður at snúgva seg um.

Stríðið um sjálfstýri og samband verður at detta burtur úr stríðsólóginum; tí hetta er einki at stríðast um. Tað er ein sjálfvylgja, at hitt nationala í Føroyum fær sin fulla rætt og sína fullu rætt. Men tað er eisini ein sjálfvylgja, at vit koma at fylgja við tí tíðarstreymi í Norðanlondum, sum ná streinbar at samvinnu og samrenning av teim norðurlendsku tjóðunum. Hitt primitiva úrsjálfstýri, bóndastórlæti, ið setur eina æru og ein størleika í at visa »sínar knappar«, sitt harradæmi, uttan mun til, um tað verunliga hevði nakra mentunarlaga og figgarlaga virði, vakurleika og størleika at sýna, tað er við at kennast teim núlivandi menniskjunum, ið hava haft høvi til at »analysera« og skilja tann skrðandi tómlæika í hesum sum so undarliga barnsligt og trongskygt, orkuleyst og ibúgvíð at meta livsins sonnu virði.

Í Danmark, Noregi og Svøríki standa arbeiðarar og fiskimenn fylktir øðrumegin. Afturhaldið við peningamonnum og góðs-eigarum á odda hinimegin. Í Danmark hava javnaðarmenn um 46 pct. av øllum veljarum aftanfyrir seg, í Noregi er forholdið nakað tað sama, í Svøríki hava teir vunnið reinan meirluta, yvir 50 pct.

Í Føroyum hevur arbeiðarapolitikurin ikki enn vunnið longur enn til 25 pct — og

her eru viðurskiptini soleiðis, at ein Dani, Norðmaður ella Svenskari, ið ikki kenna til tey politisku viðurskiptini, roknar tað sum givið, at hin stóri meirlutin av Føroyingum eru javnaðarmenn, tí hin stóri meirlutin av Føroyingum er fátækir arbeiðs- og fiskimenn.

Vit javnaðarmenn — hvør sær av okkum — megu tí av fullum álvara spyrja:

Hvar er grundin og hvør hevur skyldina fyri, at javnaðarflokkurin er so stutt kominn her á landi?

Svarið kemst okkum greitt:

Arbeidsmenn og fiskimenn misskilja teirra egna gagn og besta, tí teimum trýtur upplýsing um sannan arbeiðara- og fiskimannapolitikk. Tað hevur eydnast afturhaldinum at villileitt teir og við rangari og falsari forkláring um socialismuna at styggt teir burtur frá tí politikki, sum skuldi verið teirra egni politikkur.

At Føroyingar ikki eru komnir longri í socialistiskari hugsan hava vit javnaðarmenn høvuðsskuldina fyri, tí vit hava verið ov »passivir«.

Hvør einasti javnaðarmaður má tí kenna tað sum sína heilagu skyldu altíð og alla staðni at vera »aktivur« forklári, agitator og stríðsmaður

fyri ta socialistisku hugsjónina. Eingin kann, eingin hevur rætt til at bera seg undan og skjóta alt arbeiði, hitt tunga slóðbrótandi arbeiði, yvir á tann ella teir fáa einstaku, sum flokkurin hevur valt til sínar álitismenn. Allir sum ein og ein sum allir! Soleiðis hugsar hin rætti fyri arbeiðararørsluni brennandi javnaðarmaðurin. Ein flokkur við tilikum einarum er ein sterk, ein óvikilg, óyvirvinnilig heildarkraft, ein kraft,

ið orkar at avrika stórverk.

Latum okkum javnaðarmenn hvør í sær frá nú av fara til arbeiðis fyri flokkinn við »mottonum«:

Allir sum ein og ein sum allir! Allastaðni og altíð agitatorar og stríðsmenn fyri socialdemokratium, tí einasta sanna minnimannapolitikki!

Tá verður arbeiðs- og fiskimannafylkingin um socialismuna framtíðargetan í Føroyum.

Samrøða

við

Poul J. Djurhuus,

formann Føroya Fiskimannafelags.

Vit hitta formann Føroya Fiskimannafelags á máli og spyrja tíðindi frá ráðagerðarfundinum við reidarafelagið:

— Hvussu verður í ár? Fara skipini út, og hvat verður kontraktin?

Felagsformaðurin sær heldur ivingarmikil út og svarar, at enn er einki endaligt úrslit at hóma.

— Hvussu er við trolarunum?

— Tað sær út, sum teir, ið sigla við trolarum, ikki týkjast at hava nóg sterkan ans fyri tí týðningi, tað hevur at standa í einari organisatión, er tí ikki

lætt at koma teimum til hjálpar. Menn, sum t. d. hugsa sum so: »Til, sum heima eru, kunnu streika, meðan vit eru úti og fiska, her tað ikki til?« døma seg sjálvir.

— Hvussu hava ráðagerðirnar farið fram við Føroya felag fyri trolarar og garnskip?

F. F. gjørdi um várið 1939 ein sáttmála við táverandi trolar-eigarar, og hann skuldi galda til 31/12—40; men vegna tess, at F. F. f. T. & G. síðani er stovnað og viðurskiptini yvir- hovar broytt almikið, kravdi F. F. at fáa nýggja kontrakt

longu síðsta heyst; men F. F. f. T. & G. vildi ikki ganga frá tí galdandi kontraktini, hóast hon ikki var gjørd fyri hetta sama nýggja felag. Onnur samtykt var í september um ferskfiskaveiðu; men hon var bert brá-fengis, so hana kundi F. F. f. T. & G. ikki so gott halda fast við, tá F. F. kravdi nýggja forhandling. Tá kom eingin forhandling í lag fyrr enn 8. februar.

Við F. F. vóru allar kontraktir harundir eisini kontraktin fyri garnskip sagdar upp í rættari tíð, so har var einki í vegin fyri forhandling; men partarnir vóru sáttir um ikki at forhandla fyrr enn nú, vegna tær broyttu tilgiltu tíðir vit nú liva í. Ynis uppskot hava tá verið send partanna millum síðani í oktober mánaði; men einki er to komið burtur úr tí uttan tað, at partarnir nú vistu, at fiskimenninir kravdu kontraktina gjørdá ein mun betur fyri teir.

Við F. F. f. T. & G. hevur verið forhandlað mest um trolarakontraktina, serliga fyri ferskfiskaveiðu. F. F. setti straks fram uppskot síni til allar 3 kontraktir við trolarafelagið; men tað svaraði bert aftur uppá kontraktina fyri ferskfiskaveiðu og leyð 50 kr. um vikuna plus 1 % pr. mann av tí, sum veiðan fer upp um 1200 pund st., og 150 oyr. av lýsifatinum pr. mann. Til teir, sum sigla til Onglands við fiskinum buðu teir hina 1 % av tí, sum yvir fer 1200 p. st., meðan teir, ið ikki fara við skipinum til Onglands, bert skuldu fáa snøggar 50 kr. um vikuna, og hetta boð var sett fram sum ultimatum.

Uppskotið frá F. F. ljóðaði uppá 60 kr. um vikuna og 1 % av tí, sum veiðan fer upp um 900 p. st., 2 kr. av lýsifatinum og 250 % tillegg fyri at sigla til Onglands við fiskinum, so her er to nóg ímillum. F. F. avvísti tí tilboðið frá F. F. f. T. & G.

Í hesum skili skiltust partarnir úrslitaleyst. Men samant aftur má verða komið, tí garnskipini fara neyvan út uttan fyri betri kontrakt, enn hon var í fjor.

— Hvussu er við sluppum og skonnartum?

— Heldur einki úrslit. Men her heldur to arbeiðið uppá eina kontrakt fram enn.

Formenninir í organisatiónunum eru í ráðgerð við ammann og semjunnarmann um at finna ein útveg.

— Hvor er tann útvegur, teir leita eftir?

— Hugsað verður um at fáa

Frá Ladoga-frontinum.

Nú stríðast Finnarnir av øllum alvi, ikki er tað lítið teir hava tikið frá Russunum síðan kríggjóð byrjaði teirra millum. Hvønn dag ljóða tíðindi um, hvussu nógvir Russarar falla við tann finska frontin, harðast er to á Karelska nesinum, har tað ikki gongst Fionunum so væl nú.

Myndin sýnir nakrar Finskar hermenn, aftaná ein bardaga við Ladoga-frontin. Teir hava tikið eina russiska kanón.